

Видається за інформаційної підтримки Міністерства освіти і науки України • Державної служби якості освіти України

Вихователь-МЕТОДИСТ ДОШКІЛЬНОГО закладу

ЩОМІСЯЧНИЙ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ
ЖУРНАЛ

ІНДИВІДУАЛЬНА
ПРОГРАМА РОЗВИТКУ —
ВІД А ДО Я

Команда психолого-
педагогічного супроводу:
хто що робить

Якщо дитина народилася
особливою. Поради
батькам

Як навчити дітей відчувати
час, або Тайм-менеджмент
для дітей

№11
листопад
2018

20 MCFR
РОКІВ Освіта

pedrada.com.ua

- Олена Черешнюк
- 24 **Як навчити дітей відчувати час, або Тайм-менеджмент для дошкільників**
- Готувати дітей до дорослого життя у сучасних умовах треба вже у дошкільному віці. Від вміння організовувати свій час залежить подальший розвиток особистості, здатної орієнтуватись, творити, діяти в сучасному суспільстві. Тож дізнайтеся, як навчити дитину ставити мету і впорядковувати свою діяльність для її досягнення

працюємо з вихователями

- Ольга Стягунова,
Ганна Степанченко,
Марина Летенко
- 30 **«Економічний ігроленд» як технологія економічного виховання дошкільників**
- У Законі України «Про освіту» однією з ключових компетентностей, необхідних людині для успішного життя, є «підприємливість та фінансова грамотність». Починати формувати цю компетентність слід ще в дошкільному віці. Як просто та цікаво роз'яснити складні поняття старшим дошкільникам, дізнайтеся зі статті
- Ольга Стягунова,
Оксана Корнєєва
- 39 **Мій тато — турист, або Як ознайомлювати дошкільників із професіями дорослих**
- П'ятирічний хлопчик на запитання, ким працює його тато, відповів: «Мій тато — турист». Більше про професію батька він не знав нічого. Виявилося, що тато — юрист. Як же сформувати у дітей повагу до праці батьків і дорослих взагалі, якщо вони нічого про неї не знають? Скористайтесь методом проектів, аби дошкільники дізналися про різні професії та набули відповідного рольового досвіду
- Марія Панфілова,
Наталія Подкур
- 49 **Як навчити дітей сортувати сміття весело та корисно**
- У нашому дитинстві не навчали, куди подіти старий термометр або відпрацьовану батарейку. Не розповідали, яку шкоду завдають докільно викинуті у смітник лампочки, пластик. А формувати екологічну культуру слід змалку. Тож дізнайтеся, як навчити дошкільників дбайливо ставитися до довкілля

інформаційний стенд

- Марія Панфілова, Наталія Подкур
- 56 **Увага! Корисні знаки**
- Чи звертаєте ви увагу на упаковку товарів? Чи розумієте знаки, які на ній зображені? Дізнайтеся, про що попереджають знаки на упаковці та для власної безпеки дотримуйтеся їхніх мовчазних порад

організовуємо режимні моменти

- Ганна Бєленька, Ольга Малишева
- 57 **Чому діти не хочуть виконувати трудові доручення?**
- Праця дошкільника відображає його ставлення до світу. Часто дорослі не розуміють, чому на прохання виконати просте доручення дитина реагує негативно. Причина — неправильний емоційний акцент дорослого при постановці дитині завдань та відсутність системи у формуванні трудових умінь. Як поступово привчати дитину до праці з раннього віку, читайте у статті

відповідаємо на запитання

- 62 **Право вихователя-методиста на підтвердження кваліфікаційної категорії при переході з посади на посаду**
- 63 **Атестація вихователя, який навчається в закладі вищої освіти**

професійно вдосконалюємося

- Інна Кіндрат
- 64 **Контрольний тест до курсу «Інтелектуальні карти в освітньому процесі, самоосвіті та управлінні»**

свята й цікаві події

- 65 **Всесвітній день снігу — насолода пізнавального процесу**

прослухайте пісню
та скачайте текст
на emetodyst.mcfr.ua

- Галина Джемула
- 67 **Хай живе сніг!**
- Сценарій розваги для дітей старшого дошкільного віку

організовуємо режимні моменти

Праця дошкільника відображає його ставлення до світу. Часто дорослі не розуміють, чому на прохання виконати просте доручення дитина реагує негативно. Причина — неправильний емоційний акцент дорослого при постановці дитині завдань та відсутність системи у формуванні трудових умінь. Як поступово привчати дитину до праці з раннього віку, читайте у статті

Ганна Беленька,
завідувач кафедри дошкільної
освіти Педагогічного інституту
Київського університету імені
Бориса Грінченка, професор,
д-р пед. наук

Чому діти не хочуть виконувати трудові доручення?

Трудове виховання дошкільника впливає на духовне зростання особистості, тобто на формування моральних якостей і ціннісних орієнтирів. Праця, як і будь-яка інша діяльність, — джерело емоцій дитини, вони мають бути позитивними. Дорослі не мають стримувати самостійність дитини. Її зусилля слід підтримувати, надавати позитивний відгук. Що міцніший емоційний зв'язок між дорослим і дитиною, то сильніший його вплив. Стане для дитини праця цінністю чи обтяжливим обов'язком, залежить тільки від впливу дорослого.

Завдання трудового виховання:

- збагачувати внутрішній світ дитини позитивними емоціями;
- насичувати її життя приємними враженнями;
- стимулювати бажання бути корисною людям;
- навчати адекватної реакції на успіх/неуспіх у діяльності;
- розвивати помірковане, оптимістичне ставлення до труднощів;
- виховувати позитивне емоційно-ціннісне ставлення до рукотворних предметів, речей, результатів власної та чужої праці.

Якщо дитина емоційно налаштована на дорослого, вона прагне отримати його схвалення і залюбки виконає трудове доручення. Саме з доручень починають залучати дитину до праці.

Форми організації трудової діяльності дітей різного віку

За змістом і структурою доручення — найдоступніша й найпоширеніша форма організації праці дітей. Покладайте на дитину чи групу дітей певні обов'язки, прості завдання, які спрямовані на близький результат і мають практичне значення для самої дитини або інших людей.

Наприклад, прибрати на місце свої капці, покласти у відведене місце гребінець після розчісування, скласти олівці чи книжки, змести зі столу крихти щіточкою, принести книгу тощо.

Що доручити молодшим дошкільникам

Як ускладнити доручення для дошкільників середньої групи

Передбачте доручення різні **за видами**, зокрема:

- за *ступенем складності* — складні та прості;
- за *тривалістю* — короткочасні, епізодичні та тривалі;
- за *характером організації дітей* — індивідуальні та групові.

За змістом діяльності доручення можуть бути пов'язані з:

- побутом;
- участю в іграх, використанням іграшок, організацією занять;
- роботою в куточку живої природи, на земельній ділянці дитячого садка;
- допомогою іншим — малюкам чи одноліткам;
- проханням дорослих.

Доручення використовують на кожному віковому етапі в усіх видах праці. Зазвичай діти отримують їх від дорослих.

Діти молодшого дошкільного віку емоційно чутливі, здатні обирати діяльність, яка подобається, емоційно виявляти ціннісне ставлення до довкілля та самих себе. Вони радо відгукуються на пропозиції, як-от:

- діяти самостійно, на власний розсуд;
- виконувати доручення по-своєму;
- приймати елементарні самостійні рішення.

Діти цього віку прагнуть допомагати дорослим у побутових справах, доглядати за тваринами та рослинами. Давайте їм прості короткотривалі та епізодичні доручення: покласти на місце іграшку, принести стілець, поправити серветки на столах, насипати у годівничку зернятка тощо. Найскладніше для дітей молодшого віку — прибирати іграшки. Навіщо прибирати, якщо завтра можна знов гратися? Тож запасіться терпінням і чітко пояснюйте причини робити ту чи ту справу.

Діти дорослішають, поступово розширюється спектр їхніх можливостей. Дітям середнього дошкільного віку доручайте складніші й триваліші справи, пов'яжуйте їх із проханням або звертанням до інших осіб. Чотирирічна дитина вже може прибирати та підтримувати порядок в ігровому куточку, доглядати за тваринами в куточку живої природи тощо. Зміст доручення формулюйте чітко та передавайте коротким, не більше п'яти слів, реченням. Висловлюйтеся доброзичливо.

Якщо доручення спільне для двох і більше дітей, намагайтеся об'єднати їх за симпатією та інтересами.

Діти позитивно сприйматимуть працю, якщо вона дасть змогу більше спілкуватися з дорослим та отримувати від нього позитивну оцінку. Тому запитують «Я правильно зробив?», «Гарно у мене вийшло» і просять «Подивись, як я зробив!», «Подивись, як я вмію!». Оцінюйте їхні дії без роздратування.

У середній групі з другого півріччя **запроваджуйте чергування**. Ця форма організації трудової діяльності полягає в систематичному виконанні дитиною трудових обов'язків щодо своїх однокласників, а в домашніх умовах — щодо членів родини. Діти співпрацюватимуть, вчитимуться домовлятися, розподіляти завдання. На початковому

Що можна доручати старшим дошкільникам

етапі введення чергувань ознайомте дітей з обов'язками чергових, атрибутами і обладнанням. Поясніть значення роботи чергових для всіх дітей групи та для кожного особисто. Спочатку виконуйте обов'язки чергових спільно з дітьми. Візьміть частину роботи на себе, а іншу частину доручіть дітям. За таких умов чергові матимуть перед собою зразок для наслідування, замість словесних інструкцій. Після трьох спільних з дорослим чергувань вони зможуть самостійно виконати свої обов'язки.

У дитини старшого дошкільного віку відбуваються значні зміни у фізичному, психічному та соціальному розвитку. Дитина вже фізично здатна виконати більш складні трудові дії. Вона спроможна самостійно дотримуватися гігієни тіла та праці, бути охайною; може планувати діяльність, обирати матеріали та обладнання для господарсько-побутової, художньої праці та праці у природі. Але у цьому віці з'являється негативне ставлення до праці та бажання оминати його. Позитивний досвід спілкування з дорослими у спільній трудовій діяльності сприяє формуванню позитивного ставлення до праці, розвитку трудових умінь та навичок. Зміст та форми дитячої праці стають різноманітнішими та багатогранними. У цей період дитина потребує не лише доброзичливої уваги з боку дорослого, а й співробітництва з ним, взаєморозуміння, співпереживання, визнання її чеснот і досягнень.

Аби дитина старшого дошкільного віку збагатила досвід самостійного вибору, стимулюйте її приймати елементарні рішення та брати на себе відповідальність за них. Спонукайте дитину розпоряджатися собою, конструктивно заповнювати вільний час, змістовно його проводити, отримувати від цього задоволення.

Орієнтовні запитання для бесіди з дітьми

- Чи сподобалося тобі трудитися?
- Чи все вийшло так, як ти хотів/хотіла б?
- Що ти любиш робити найбільше? Чому?
- Що ти не любиш робити? Чому?
- Хто тебе просить про допомогу? Як часто?
- Кому ти допомагаєш?

Дитина старшого дошкільного віку точно орієнтується у специфіці вияву основних емоцій людини — радості, подиву, горя, гніву, огиди, презирства, страху, сорому, провини. Вона швидко встановлює зв'язки між життєвими подіями, переживаннями людини та виразом її обличчя і поведінкою. Саме в цьому віці на основі попередньо здобутих знань формується елементарна система цінностей, визначаються пріоритети в діяльності. Діти розуміють залежність прояву емоцій людини від конкретних дій та вчинків, як особистих, так і інших людей. Тому вони намагаються порадувати інших своєю поведінкою, діяльністю, працею.

Після того, як дитина виконає трудове доручення, обов'язково оцініть її зусилля і висловте своє ставлення до **результатів її роботи**, а не до дитини. Оцінюйте через «Я-повідомлення». Наприклад, скажіть: «Сподіваюся, що ти зробиш все як слід», «Ти вмів/вмівши, у тебе все вийде».

Аби праця для дитини не стала тягарем

Результат діяльності важливий для дитини лише через призму її взаємин з дорослим. Формула якості виконання дитиною трудових доручень дуже проста: «Люблю тебе, відчую твою радість — зроблю! Не люблю — не зроблю». Тож дорослим, які скаржаться, що їхні діти не вміють/не хочуть працювати, слід замислитися, чи хороші взаємини склалися між ними.

Аби дитина сприймала працю як цінність:

- акцентуйте увагу на естетичній та моральній стороні праці;
- розвивайте здатність дитини емоційно відгукуватись на результат праці дорослих та власної — «Як гарно прибране подвір'я», «Якою світлою та радісною видається чиста кімната», «Випраний одяг гарний» тощо;
- дякуйте дитині за її працю, підкреслюйте емоційну значущість її результату для інших — «Як мені приємно, що...», «Мама зрадіє, коли побачить...», «Квіти будуть нам вдячні і усміхнуться...» тощо.
- запобігайте проявам інертності, емоційної глухоти, байдужості та бездіяльності дитини;
- формуйте навички соціально прийнятної та схвалюваної поведінки;
- одухотворіть практичну діяльність;
- збагатіть емоційну сферу дитини, надайте можливість вільно виявляти почуття.

Велике значення приділяйте середовищу, в якому розвивається дитина (див. *Додаток*). Середовище — це оточення, сукупність природних, предметних та соціальних умов, у яких дитина зростає, опановує науку життя, стає компетентною особистістю з притаманними їй особливостями. Але часто педагоги називають середовищем предмети, речі, іграшки. Вони спрощують саме поняття «середовище» та неправомірно перебільшують роль предметно-ігрового середовища в особистісному становленні дошкільника.

Головними в середовищі дитини є люди і їхні взаємини. Ці взаємини формуються в діяльності й залежать від емоційного фону її перебігу. Тому працю дітей супроводжуйте позитивними емоціями, доброзичливою вимогливістю і формуючою оцінкою.

Додаток
Перевірте себе

Чек-ліст вивчення стану роботи з трудового виховання

Умови для організації трудової діяльності.
Перевірте, чи є в закладі:

- куточки самообслуговування, праці у природі, господарчо-побутової, ручної праці у групових кімнатах і на території;
- необхідне обладнання, його розміщення;
- вироби дорослих у куточках праці;
- художня, методична література, наочні матеріали, перспективний педагогічний

досвід з проблеми трудового розвитку дошкільників у методичному кабінеті.

Уявлення дітей про працю дорослих, їхнє ставлення до людей праці.

З'ясуйте:

- рівень обізнаності дітей з професіями дорослих;
- мотиви участі дітей у трудовій діяльності;

Закінчення Додатка

- віддзеркалення трудової діяльності в сюжетно-рольових іграх.

Трудові уміння та навички дітей, відповідність вимогам чинних програм.

Перевірте сформованість навичок:

- *організовувати працю* — розподіляти обов'язки, добирати потрібне обладнання, доцільно його розміщувати на робочому місці;
- *підтримувати порядок* — акуратно ставитись до обладнання, підтримувати чистоту робочого місця під час діяльності, прибирати робоче місце;
- *планувати роботу* — добирати способи виконання, визначати трудові операції, їх порядок.

Керівництво трудовою діяльністю дошкільників

Простежте, чи різноманітні прийоми керівництва працею дітей, як-от:

- показ,
- пояснення,
- вправлення,
- допомога,
- вказівка,
- спільна діяльність з дорослим,
- оцінювання тощо.

Планування трудової діяльності

Проаналізуйте:

- Як часто планують вихователі різні види праці дітей?
- Чи обговорюють з батьками питання трудового виховання?

КОЗА Онлайн:
дошкільний заклад

Понад
1100
шаблонів

ДЛЯ ЧИТАЧІВ
ЕЛЕКТРОННОГО
ЖУРНАЛУ
БЕЗПЛАТНО
emetodyst.mcfr.ua

Шаблони документів для **вихователів-методистів** розміщено в рубриках:

- Організація освітнього процесу
 - Освітня діяльність
 - Робота з молодими спеціалістами
 - Діяльність творчих груп
 - Співпраця з батьками
 - Робота з колективом
 - Наступність у роботі дитсадка і школи
- Методична служба
- Методична робота
- Контроль і оцінювання діяльності

kozaonline.com.ua
0 800 212 012

20 років MCFR Освіта